

БИСЕР НА МУДРОСТА

*Недeлa за превенција од
рак на грлото на матката*

29-31 јануари

Рак на грлото на матка

Ракот на грлото на матката е второ по честота малигно заболување и втора причина за смрт од рак кај жените, после ракот на дојката (во некои неразвиени земји е на прво место).

Инфекцијата со високоризични ХПВ типови се смета како главен фактор во настанувањето на ракот на грлото на матката. Постојат повеќе типови на ХПВ кои се класифицираат во група на високоризични генотипови (ХПВ 16, 18, 31,45 и др.) и група на нискоризични генотипови (ХПВ 6, 11 и др.). ХПВ типовите 16 и 18 заедно предизвикуваат околу 70% од сите цервикални карциноми.

ХПВ инфекцијата најчесто се пренесува преку сексуален однос, но инфекцијата може да се пренесе и преку неполов пат (од мајка на дете, облека, хируршки ракавици и др). Како ко-фактори кои влијаат на прогресијата на инфекцијата се промискуитетот, пушењето, нарушување на имуниот систем, ХИВ и др. Многу луѓе заразени со ХПВ може да не покажуваат никакви знаци или симптоми. Тоа значи, дека тие можат да го пренесуваат вирусот на други, без да знаат за тоа.

Долготрајната инфекција со високоризичните типови на ХПВ на грлото на матката, која најчесто се пренесува по сексуален пат во содејство со други кофактори, може да предизвика рак на грлото на матката.

Почетокот на оваа болест е без симптоми (предракова состојба). Појавата на првите симптоми се веќе знак за помалку или повеќе напреднат процес (нечист, жолтеникав вагинален исцедок (секрет), повремено со примеси на крв како и оскудни крварења после сексуален однос.

Речиси секој случај на рак на грлото на матката може да се спречи со редовни гинеколошки прегледи заедно со вакцината против ХПВ. Меѓутоа некои жени во светот не се запознаени со оваа можност да се спаси живот. Резултат на тоа е што во светски размери годишно се регистрираат околу 500 000 нови случаи, од кои дури 300 000 завршуваат со смрт.

Во Македонија, ракот на грлото на матката е на второ место по честота и смртност од малигните заболувања кај жената. Во нашата земја, секоја година од рак на грло на матка заболуваат над 200 жени, а приближно половина од нив умираат како последица на оваа болест.

Превенција од рак на грлото на матката

Редовни гинеколошки прегледи (ПАП тест)

Ракот на грлото на матката може да се спречи со редовни гинеколошки прегледи. Целта на овие прегледи е да се откријат промените во рана фаза, која е обично без симптоми. Затоа е многу важно да ги направите следниве прегледи и кога немате никакви симптоми:

- Редовни гинеколошки прегледи со ПАП тест
- Доколку е потребно докторот ќе Ви препорача и тестови за ХПВ или Колпоскопија и други дијагностички процедури, ако наодот од ПАП тестот е сомнителен;

ХПВ вакцина

ХПВ вакцината овозможува заштита од двата најчести високоризични ХПВ типови (16 и 18) кои во најголем број на случаи, предизвикуваат рак на грлото на матката. Вакцината е наменета за девојчиња и жени на возраст од 9 до 26 години. Од октомври 2009 година во Р. Македонија, вакцината против ХПВ е воведена како задолжителна вакцина во редовниот календар за вакцинација за девојчиња на 12 годишна возраст. Во исто време, овозможено е и бесплатно вакцинирање на сите девојчиња на возраст од 9-26 години.

Оваа вакцина е направена со рекомбинантна технологија од квасни габички и содржи т.н. прочистени “слични на вирус честички” (virus like particles, VLPs) од четирите типа на ХПВ (6,11,16 и 18) кои делуваат на принципот на имуна меморија што претставува основа за долготрајна заштита. ХПВ вакцината не содржи вирусна ДНА, што значи дека не може да предизвика болест или инфекција. ХПВ вакцината е со потврдена ефикасност, имуногеност и добар профил на подносливост и безопасност.

Важно е да се напомене дека и вакцинираните девојчиња и жени треба да продолжат со редовни гинеколошки прегледи и одговорно сексуално однесување.

Европска недела за превенција од рак на грлото на матка

Одбележувањето на Европската недела за превенција од рак на грлото на матката е започнато во 2007 година од Европската асоцијација за рак на грлото на матка. Во рамките на овие активности е и кампањата „Бисер на мудроста“ како заеднички, глобален напор за подигање на свеста за можностите да се спречи ова заболување.

Кампањата е наменета за сите жени, здравствени работници и медиуми. Видовме дека кога работиме сите заедно, тоа е подобро. Нашата цел е:

- **Подигање на свеста за превенција** на ракот на грлото на матката со редовни гинеколошки прегледи (ПАП тест) и ХПВ вакцина;
- **Сите жени и млади девојки** да дознаат што треба да направат за да ја избегнат оваа болест и кои можности им се на располагање;
- **Здравствените работници** да ја сфатат предноста на програмите за превенција и нивната примена во средините каде што тие не се достапни;

За повеќе информации посетете ги нашите веб страни:

<http://borka.org.mk>

<http://www.hpvsm.org.mk>

Борка
за секој нов ден

